

Ще чуе ли Европа предсмъртния вик

на русенци?

Трезвостта изисква да признаем, че няма да го чуе. Европа е твърде далеч от Балканския полуостров в географски и още повече в духовен смисъл. Европа има своите си рани: бившата ГДР, доскорошните социалистически Унгария, Полша и Чехословакия. Европа не разбира балканското ни овчедушие.

Русенци пишат писма.

До негово величество цар Симеон II.
До ООН.

До президента на републиката.

До министър-председателя Андрей Луканов. Вероятно отново ще позвъни на колегата си г-н Петре Роман. Може и да се разходи, както на 4 юли, в компанията на новоизлюпените екоборци до летище „Отопени“. Ще успокои после русенци. Ще ги призове към търпение. На г-н Луканов не му е само Русе до главата, я!

От 150 години българинът се мъчи да стане свободен човек. През някое друго десетилетие някой изока, че не ще да бъде роб. Край него още стотина-двеста ревнат: Вярно, бе, не щем да сме роби! И защото е най-лесно – прогърмят пушки, заиграят ножове, потече кръв на „наши“ и „врагове“. После – хайде пак главата в духовния хомот. Защото да станеш свободен човек, се искат поне две неща: постоянство и усилие. А българинът, както в покруса и отчайваща прозорливост е установил Левски, няма нищо против да стане свободен, но да я получи тая пуста свобода на телсия. Друг да му я спечели. Друг да се изпоти. Той в това време ще си кротува, че току виж се развалила работата и изгоря мърщина.

И сега русенци викат към Европа да ги спаси. Гледат да прехвърлят другиму 9-годишното си мълчание, страх и малодушие. Чакат Европа да ги избави от хлора.

На стр. 2

Ще чуе ли Европа предсмъртния вик на русенци?

(От стр. 1)

Европа няма да ни чуе. Но обявената химическа война, която Румъния води срещу русенци, си е наш, балкански въпрос. И колкото по-бързо осъзнаем, че сами трябва да се справим, толкова по-сигурно ще е, че може би се приближаваме към духовната зрелост, когато човек осъзнава границите на своята отговорност и каратите на личното си достойнство.

Търпение, русенци! Русенци търпяха. Това поне не може да им се отрече. Достойните русенски мъже достойно стискаха езика зад зъби, когато се задушаваша от хлора. Достойно гълтаха лютите си сълзи. Достойно понасяха кашлицата на децата си, чумеренето и главоболието на жените си. Партийно-номенклатурният нравствен кодекс ги задължаваше да поставят над живота и здравето си кабинетите с тапицираните врати, меките кресла, черните волги. Русенските мъже не излъгваха очакванията на шефовете си. В партийни и милиционерски кабинети те привикваха една дребна като врабец жена, която ужасно им досаждаше. С цвъртенето си тя нарушава безметежното спокойствие в повереното им феодално имение.

Русенските мъже се държаха достойно. В общинския вестник „Русе днес“ (бр. 29, 8 септември 1990 г.) к.м.н. д-р Константин Колев, директор на ХЕИ, през всичките тези девет го-

дини изнася следните данни: брой на обгазванията — от 26 през 1982 г. до 72 през 1987 г., като хлорът над пределно допустимите количества е от 3 до 9.5 пъти. Съдържанието на минерални киселини във въздуха е в границите от 10 до 24 пъти (1987 г.) над допустимото. Секретни данни. Държавна тайна. От нейното огласяване зависи кариерата. Зависи мястото. Личната ми симпатия към д-р Колев ме кара да вярвам, че го е мъчила поне съвестта.

Русенските лекари... Девет години изпълняваха лекарския си дълг. Който можеше, бягаше от Русе. Другите лекуваха, когато могат. Сега, когато партийната ръководителка им позволи да говорят, главният лекар на болницата д-р Евгени Назаров отвори държаните в тайните архиви резултати от проучване на здравословното състояние на русенци. В сравнение с времето от преди влизането в експлоатация на комбината в Гюргево болестите на дихателната система са се увеличили два пъти.

Инстинктът за самосъхранение! Учените твърдят, че той и инстинктът за продължение на рода са фундаменталните инстинкти, гарантиращи безсмъртието на човешкия род. Двадесетият век и преди всичко социализмът са на път да опровергават непоклонимите уж научни истини. Инстинктът за самосъхранение у социалистическия човек не действа.

На 17 септември русенските деца имаха протестен урок по екология. В същото време над доскорощния партийен дворец-кораб, повел русенци към светлата комунистическа смърт, се стелеше синкавата хлорна пелена. Но никой не извика: „Родители, учители, деца: тревога!“ „Споделете размисли по голямата тема“ (така водещата представяше всеки следващ)...

Хора, живи ли сте? Имате ли нерви, сърца, умове, съвест? Хора ли сте или роботи?

Мене все още ме стряска споменът за 23 септември 1987 година. Окичваха децата с червени връзки. Пред паметника на съветския воин под открито небе. Към 10 часа не се виждаше почти нищо. Децата плуваха в хлорната мъгла. Някои припадаха. Други повръщаха. Трети вържеха червените като кръв пионерски връзки през устата си. Но ритуалът не беше прекъснат. Сигурно тези учителки и дружинни ръководителки получиха партийна и професионална похвала. Заради победения инстинкт за самосъхранение. Заради победения майчин инстинкт. Заради победената нравственост. Нали човекът е по-силен от природата, а марксизмът-ленинизмът му вмения във висш дълг да я нокатуира.

Сигурно бяха наградени и заради простото равновесие жената, досадна за партийните босове като врабец, трябваше да бъде наказана.

И Мария Варимезова беше наказана. Наказаха и всички, у които инстинктът за самосъхранение не беше убит, които вдигаха глас в защита на русенските деца. Тяхната вина поне е все още в това, че са се родили в този прокълнат град.

Известно е, че Тодор Живков мразеше „буржоазния“ Русе. Известно е, че много обичаше Николае Чаушеску. Студените очи на кинокамерите и фотоапаратите увековечаваха техните целувки. Братската обич и само-държавническата щедрост накараха нашия „пръв партийен и държавен ръководител“ да даде съгласието на българската страна за строежа на химическия мастодонт в Долината

на смъртта — замислена и осъществена от Елена Чаушеску.

Русенци мълчаха. Над мълчанието им бдеше с особена ревност Петър Петров. Той пазише „висшите партийни интереси“. Той следеше 200-те хиляди заложници на социалистическата интернационализъм да умрат на постове си в химическите заводи на Русе. Да умрат, но да построят поредния паметник на социалистическата индустриализация - Комбината за тежко машиностроене. Да умрат, но да възпитават родените в хлорната мъгла в дух на покорство и саможертва в името на... кастовите интереси.

Преди пет години от кмета на град Сандан-

ски уздах, че десетки русенци искат да се заселят в общината. „Забранено ни е да приемаме русенци“, довери голямата държавна тайна той.

Тежки котви държат и днес русенските заложници: работата, жилището, роднините, гробовете на бащите, паметта. А и не е ли отстъплението израз на национално безсилие?

Русе умира. Престъплението е налице. Престъпникът липсва. Русенци викат на помощ Европа. Тя няма да ги чуе. Европа като духовно понятие изисква да си помогнеш сам. Да работиш за себе си, а не друг да работи за тебе. Да желаеш стриктно свободата си, а не друг да пожелае да бъдеш освободен. Да станеш личност, а не други да те дърпат към небето.

Много емоции влагат русенци, защото страдат, а все още малко знаят. Г-н Луканов не се вълнува толкова. Той знае. И не страда. Той знае, че има „диалектическа“ връзка между химическите комбинати в Гюргево и атомните електроцентрали в Козлодуй и Белене. Той знае, че спрат ли атомните електроцентрали, трябва да спре и българската индустрия. Г-н Луканов най-добре от всички знае, че България е *Педя човек - лакът брада. Земя като една човешка длан*“, а индустрия като за сибирските простори.

Достойни ли са русенци да се нарекат европейци?

Достойна ли е България да претендира за влизане в Европа?

За изминалите десет месеца доказахме само, че на повечето от нас си ни е добре там, където сме, и повече обичаме да получаваме върху тепсия, отколкото сами да се потрудим.

Потрудете се, русенци, потрудете! Потрудете се и ще разберете, че не сме сами. Тагава може би и Европа ще се заслуша...

ВИОЛЕТА РАДЕВА
Снимки: Иван ЦОНЕВ